Vannområde Randsfjorden

Årsmelding 2025

Innhold

1 Innledning 3
1.1 Hovedaktiviteter i 2025 3
2 Organisering og deltakelse i vannområdet 4
3 Økonomi 5
3.1 Regnskap 2025 6
3.2 Finansiering, drift 2025 6
3.3 Ubrukte midler pr. 31.12.2025 7
4 Samarbeidsaktører i vannforvaltningsarbeidet 7
5 Medvirkning og eierskap til vannforvaltningsarbeidet 7
6 Status for vannforekomstene og tiltaksarbeidet 8
7 Utfordringer og flaskehalser 9
8 Behov i vannområdet framover 10
8.1 Økonomiske og personellmessige ressurser 10
8.2 Kompetanse 11
8.3 Planer 11

1 Innledning

Denne årsrapporten oppsummerer aktiviteten i vannområdet og beskriver hvordan den regionale vannforvaltningsplanen er fulgt opp i 2025. Årsrapporten er behandlet av vannområdets styringsgruppe 11.5.2026.

1.1 Hovedaktiviteter i 2025

Vann-nett og arbeid med revisjon av regionale vannforvaltningsplaner

I forbindelse med revisjon av regional vannforvaltningsplan og behovet for oppdatering av vann-nett ble det avholdt kommunemøter med alle kommunene i 2025. Alle innlagte tiltak ble gjennomgått og oppdatert med eventuell ny status og kommentarer. Tiltak for kommende planperiode ble også vurdert, og vannområdet startet arbeidet med oppdatering av vann-nett. Dette fortsetter inn i 2026.

Vannområdeleder sitter i vannregionens arbeidsgruppe for revisjon av regional vannforvaltningsplan.

Representant fra Statsforvalterne deltok på møte med én av kommunene. I og med at de er ansvarlige for registrering av påvirkninger og oppdatering av kunnskapsgrunnlaget ville det vært veldig nyttig om de kunne prioritert mer deltakelse.

Vannovervåking og faglige undersøkelser

Vannovervåkingsprogram for Randsfjordens nedbørfelt ble gjennomført i samarbeid med Statsforvalteren i Innlandet også i 2025. Det ble gjennomført vannovervåking i delnedbørfeltene i søndre del av vannområdet gjennom sommerhalvåret, samt i et utvalg sjøer. Resultatene vil i løpet av våren -26 bli presentert i rapport og publisert på vår nettside. Vannområdet og til en viss grad kommunene har sammen stått for det aller meste av prøvetakingen, noe som i perioder har vært svært tidkrevende.

Også i år har vannområdet bidratt med elektrisk fiske på noen lokaliteter. Dette gjøres delvis som en del av regulantsamarbeidet og delvis som lokale undersøkelser for å bedre kunnskapsgrunnlaget i lokale vannforekomster. Det er lærerikt og styrker lokalkjennskapen i våre områder, samtidig som det er positivt for samarbeidet med andre myndigheter, aktører, lag/foreninger og grunneiere. 2025-sesongen var preget av gode forhold store deler av høstsesongen, samt jevnt over gode tettheter med fisk. Særlig Vigga markerte seg med tettheter som sjelden oppleves i Innlandet.

Biotoptiltak/restaurering

I samarbeid med Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS (DNV) ble det søkt om tilskudd til fjerning av gammel mølledam i Vangselva/Prestegårdselva, Jevnaker fra EUs tilskuddsordning «Open Rivers» i 2024. Som første tiltak i Norge ble søknaden innvilget, og dammen ble fjernet på våren 2025. Dette ble markert med en liten samling med ordfører, grunneier, entreprenør, lokalavisa, DNV og vannområdet, der vi så på resultatet.

Nordre Land kommune fikk tilskudd fra NVE til å se på helhetlig restaureringstiltak og mulig flomdempende effekt i Etna. Kommunen ba vannområdet koordinere arbeidet og etablere et samarbeid med Etnedal kommune for strekningen Lunde bru til samløp Dokka. Sommeren 2025 ble Norconsult og NORCE engasjert til å gjennomføre oppdraget. Dette er et svært spennende prosjekt, der det er muligheter for å gjennomføre restaureringstiltak i en skala som sjelden gjøres i Norge. Restaureringsplan med vurdering av flomdempende effekt skal være ferdig i slutten av 2026.

På slutten av året ble det bestemt at vannområdet skulle søke miljødirektoratet om støtte til utredning av restaureringstiltak i Vigga i Gran og Lunner kommuner. Prosjektet skal basere seg på erfaringer fra Etna-prosjektet, og vannområdet skal koordinere arbeidet.

Skolesamarbeid

Vannområdets skolesamarbeid ble videreført og videreutviklet i 2025. Med støtte fra Sparebankstiftelsen DNB har vi utarbeidet et læringshefte og en lærerveiledning. Målet er at dette materiellet skal gjøre det enklere for lærerne å se sammenheng mellom vannmiljø og kompetansemålene i læreplanen, og dermed ha større motivasjon for å ta vannmiljø inn i undervisningen. Heftene er tilgjengeliggjort digitalt på våre nettsider samt at det er delt ut trykte eksemplarer til skolene.

Brandbu ungdomsskole bidro som feltassistenter på høstens elektriske fiskeundersøkelser. Med rekordhøy tetthet av yngel i elva, ble det en flott opplevelse for både elever, lærere og vannområdet. Elever fra Jevnaker og Gran ungdomskoler deltok også på feltdager med søppelplukking, fiskeundersøkelser og bunndyrprøver i henholdsvis Vigga og Svenåa. Flere elever fikk nærkontakt med arter de ikke ante at eksisterte, som for eksempel bekkeniøye. Som vanlig var dette intensive og fine dager, der alle parter ble utfordret med spørsmål og refleksjoner man ikke møter i hverdagen.

Kunnskap og informasjon

Erfaring viser at fysiske inngrep i eller ved vassdrag ofte har unødvendige negative konsekvenser for vannmiljøet. I de aller fleste tilfeller skyldes dette manglende kunnskap eller oppmerksomhet på vannmiljø. Sammen med vannområdene Numedalslågen, Nea-Nidelva og Gaula har vi derfor etablert prosjektet «Vett i vassdrag». Målet er å lage en praktisk og enkel håndbok og et kursmateriale for riktig gjennomføring av tiltak i vassdrag. I dette arbeidet har vi også koblet på Maskinentreprenørenes Forbund og miljødirektoratet, for å sikre at vi treffer målgruppen og at materiellet tas i bruk over hele landet så snart det er ferdig.

Vannområdet er bevisst på at formidling og informasjon er viktig for å ivareta eller forbedre miljøtilstanden i vann. Også i 2025 har vi hatt arrangementer for befolkningen, f. eks deltakelse på «Elvelangs». Vi har også bistått i Statsforvalteren i Innlandets informasjonsfilm om myrrestaurering.

Øvrig tiltaksarbeid

Det blir stadig klarere at alle kommunene har mye igjen i arbeidet med spredt avløp, og selv om enkelte kommuner er godt i gang er det ingen kommuner som har fullgod oversikt over status på spredte avløpsrenseanlegg. Vannområdet har vært initiativtaker til at kommunene skal vurdere et formelt samarbeid for å håndtere den store arbeidsmengden knyttet til spredt avløp. Som følge av dette sendte Jevnaker kommune i november ut en formell invitasjon til å vurdere felleskontor for spredt avløp til Gran, Lunner, Ringerike og Nittedal. Vannområdene Randsfjorden og Tyrifjorden bistår kommunene i det videre utredningsarbeidet.

2 Organisering og deltakelse i vannområdet

Vannområde Randsfjorden er en utvidelse og videreføring av pilotområdet vannområde Hadeland. Alle kommunene vedtok i 2021 å videreføre arbeidet i ytterligere minst 6 år, med foreløpig sluttdato 31.12.2027. Det er imidlertid grunn til å anta at behovet for vannmiljøsamarbeid vil vedvare langt utover perioden, noe også styringsgruppa har signalisert. Vannområdet har i nåværende kommunestyreperiode følgende styringsgruppe:

Asmund Wold	Etnedal (politiker)
Guro Byfuglien	Nordre Land (politiker)
Kommunedirektør	Nordre Land (administrasjon)
Kommunedirektør (nestleder)	Søndre Land (administrasjon)
Mona Tønnesland Tholin	Søndre Land (politiker)
Roger Nyhus	Gran (politiker)
Kommunedirektør	Gran (administrasjon)
Kommunalsjef areal og samfunn	Lunner (administrasjon)
Geir André Olsen	Lunner (politiker)
Ole Martin Sagengen (leder)	Jevnaker (politiker)
Trine Frisli Fjøsne	Innlandet Fylkeskommune
Sigrid Hårstad Pålsrud	Statsforvalteren i Innlandet

Randkommunene Gausdal, Øystre Slidre og Nord-Aurdal har valgt å konsentrere seg om deltakelse i vannområder der de har større tilhørighet.

Det ble gjennomført to styringsgruppemøter i 2025. Referater er tilgjengeliggjort på vannområdets nettsider.

Vannområdet har to faggrupper med følgende medlemmer:

Faggruppe avløp	
Etnedal	Kari-Elin Saglien
Nordre Land	Finn Jørgensen
Søndre Land	Lasse Løken
Gran	Trude Øverlie, Fikre Assefa Anara
Lunner	Kari-Anne Steffensen Gorset, Edmond Habiyambere
Jevnaker	Per Olimb, Ylva Swärd

Faggruppe landbruk	
Etnedal	Olav Agnar Wold
Nordre Land	Werner Sveum
Søndre Land	Anette Sand
Gran, Lunner og Jevnaker (felles landbrukskontor)	Kari Anne Oppen

Gruppene blir hovedsakelig benyttet i forbindelse med konkrete tiltak, innspill og bidrag til vannovervåking, årlige kommunemøter og månedlige digitale dialogmøter samt eventuelt annet. Det er en ambisjon om å i større grad kunne tilby faggruppene et faglig tilbud relatert til vannmiljø og påvirkninger. Daglig leder har kontorsted på Landbrukskontoret for Hadeland og Nittedal, noe som legger til rette for godt samarbeid om landbruksutfordringer i denne delen av vannområdet.

Vannområdeleder er ansatt i en 100 % fast stilling i Gran kommune. Fram til og med 31.12.2027 er stillingen formelt knyttet opp mot vannområdesamarbeidet, men det er grunn til å tro at dette vil videreføres ut over 2027. Formelt er Gran kommune arbeidsgiver, med kontorsted på landbrukskontoret for Hadeland og Nittedal, men det faglige ansvaret ligger hos styringsgruppa. Gran kommune er økonomisk ansvarlig enhet etter avtale med de øvrige kommunene, og eventuelle tilskuddsmidler overføres til følgende adresse:

Vannområde	Mottaker	Adresse	Kontaktperson	Kontonummer	Merkes
Randsfjorden	Gran kommune	Rådhusvegen 39, 2770 Jaren	Håvard Lucasen	2020 07 04216	«4181HALU»

3 Økonomi

Driften i vannområde Randsfjorden er finansiert gjennom bidrag fra kommunene, samt statlige og fylkeskommunale vannområdemidler. Konkret prosjektaktivitet finansieres med tilskuddsmidler og/eller plan- og prosessmidler.

Det var budsjettert med et årsunderskudd på kr 373 368,-, som skulle dekkes inn fra vannområdets fondsmidler. Regnskapet viser et bedre resultat enn ventet, med et underskudd på kr 133 760,-. Avviket skyldes ekstra inntekter i form av innvilgede tilskudd og ekstra driftsmidler.

Gran som vertskommune tok ikke ut vertskommunegodtgjørelse i 2025. Etter samarbeidsavtalen er Gran berettiget en godtgjørelse på ca kr 33 000,-, og kommunen er gjort oppmerksom på det under regnskapsavslutningen. Det er også bedt om en avklaring fra vertskommunen med tanke på manglende rentemidler fra vannområdets fond.

Det er verdt å merke seg at tilskuddsmidler til konkrete prosjekter ofte kommer inn et år og går ut året etter. På den annen side er det enkelte tilskuddsordninger der innvilgede midler først utbetales etter gjennomført tiltak, noe som gjør at utgifter må forskutteres. Et isolert årsregnskap vil derfor ikke nødvendigvis gi et helt fullstendig bilde. Vannområdets fond har imidlertid økt de siste 10 årene, noe som gir et godt bilde av en forsvarlig økonomisk drift.

3.1 Regnskap 2025

Post	Nærmere beskrivelse	Kr.
Lønnsutgifter	100 % stilling, vannområdeleder	709 506
Sosiale utgifter	Arbeidsgiveravgift/forsikring/pensjon osv.	177 349
Innkjøp av tjenestebil	Kjøp av Toyota varebil, Proace City electric	346 936
Reise, drift av kjøretøy	Tog/reisekostnader, bompasseringer, drift av tjenestebil	7 279
Kontor	Data, telefon, lisenser	6 616
Vertskommunegodtgjørelse	Ihht samarbeidsavtale	
Kurs og veiledning		2 000
Innkjøp av utstyr/materiell	Prøvetakingsutstyr/elevutstyr, feltutstyr	2 707
Konsulenttjenester	Naturveiledning, læringshefter, fangdamplanlegging	215 048
Overføringer fra kommunene	Jfr. vedtatt fordelingsordning	-566 000
Overføring fra vannregion og fylkeskommuner (inkludert statlige vannområdemidler)		-435 000
Øvrige inntekter (tilskudd og innvilgede ekstramidler (i all hovedsak til aktiviteter i 2026))		-305 000
Oppgjør vassdragskonferansen	Fordeling av overskudd basert på hvilken økonomisk innsats hvert vannområde gikk inn med i vassdragskonferansen 2024	-27 769
Totalt		133 762
	Hentet fra bundne driftsfond	**kr 133 762**

3.2 Finansiering, drift 2025

Vannområdets finansieringsmodell fastslår at kommunene bidrar med en prosentvis andel. Totalt årlig bidrag fra kommunene ved en 100 % stilling er kr 566 000,-. En annen viktig del av finansieringen er overføring av fylkeskommunale og statlige vannområdemidler. Disse vil kunne variere fra år til år, men de faste bidragene har nå vært stabile over tid.

I tillegg kommer eventuelle tilskuddsmidler til konkrete prosjekter, avhengig av om vannområdet søker og får innvilget ekstra midler. I 2025 fikk vannområdet innvilget både ekstra driftsmidler og tilskudd. Nedenstående tabell viser finansiering til ordinær drift i 2025, altså det som kan anses som fast og forutsigbar finansiering fra år til år. Det vil si at ekstramidler fra fylkeskommune og/eller vannregion og tilskudd til konkret prosjektaktivitet ikke er inkludert.

Aktør/Bidragsyter	Beløp, kr	Prosentandel kommunal finansiering
Etnedal kommune	56 600	10 %
Nordre Land kommune	108 106	19,1 %
Søndre Land kommune	78 108	13,8 %
Gran kommune	186 214	32,9 %
Lunner kommune	73 014	12,9 %
Jevnaker kommune	63 958	11,3 %
Vest-Viken vannregion	265 000 (statlige vannområdemidler 2025)	

Fylkeskommunale midler	70 000 (2025- tilskudd til drift, Akershus fylkeskommune) 100 000 (2025-tilskudd til drift, Innlandet fylkeskommune)	
SUM	**1 001 000,-**	

3.3 Ubrukte midler pr. 31.12.2025

Post	Beskrivelse	Kr.
Ubrukte midler, disponible til drift av vannområdet i årene fremover	Bundne fond pr 31.12.2025	1 729 632,16

4 Samarbeidsaktører i vannforvaltningsarbeidet

En forutsetning for å nå de vedtatte miljømålene for vannforekomstene i vannområdet er at alle som har sektoransvar for vannrelaterte tema aktivt bidrar både i planfasen og når tiltak skal gjennomføres. Plan- og bygningsloven og vannforskriften fastslår plikt til deltakelse for offentlige aktører, og har dessuten bestemmelser om medvirkning fra andre interesserte, bl.a. gjennom høringer.

I vannområde Randsfjorden har kommunene, Innlandet fylkeskommune og Statsforvalteren i Innlandet plass i styringsgruppen.

Andre viktige samarbeidspartnere er Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus, Akershus fylkeskommune, vannregionmyndigheten Buskerud fylkeskommune, Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS og Randsfjordforbundet.

5 Medvirkning og eierskap til vannforvaltningsarbeidet

Nettverksbygging og bevisstgjøring er viktige strategier for å gi flest mulig et eierskap og positive holdninger til et godt vannmiljø som et evigvarende, fornybart fellesgode. Åpenhet og medvirkning har derfor vært et førende prinsipp for arbeidet både lokalt og regionalt. Det er imidlertid et problem å skape engasjement rundt det generelle vannmiljøarbeidet. Heldigvis ser man større engasjement i de mer konkrete prosjektene som gjennomføres.

Håndfaste aktiviteter som vassdragsrestaurering, oppfølging av lokal forurensningsproblematikk og vannovervåking vekker interesse i media og befolkningen. Vannområde Randsfjorden satser også bevisst på å gi skoleungdom spesielt og lokalbefolkningen generelt mer kunnskap om sine lokale vannforekomster. Etter vår mening er det helt essensielt at folk flest har kjennskap til de lokale verdiene og livet i vann. Erfaring viser at eierskap og kunnskap får frem engasjement, og det blir raskt tydelig at vann og vannmiljø er noe som betyr noe for folk flest.

Samarbeidet med Statsforvalter og fylkeskommune er godt. Statlige sektormyndigheter som Statens vegvesen (SVV) og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) deltar ikke aktivt i vannområdearbeidet. Kapasiteten til NVE er et problem vi stadig møter i form av svært lang saksbehandlingstid, mens prosjektsamarbeidet i konkrete tiltak må sies å være svært godt.

Det er en positiv tendens og større bevissthet i eierkommunene rundt vannområdets eksistens og hva vannområdet kan bidra med. Stadig oftere blir vannområdet forespurt i relevante saker, og vi opplever at stadig flere av kommunene har et bevisst syn på vannmiljø. Målet er at alle kommuner bruker vannområdet som diskusjonspartner og eventuelt rådgiver i relevante saker.

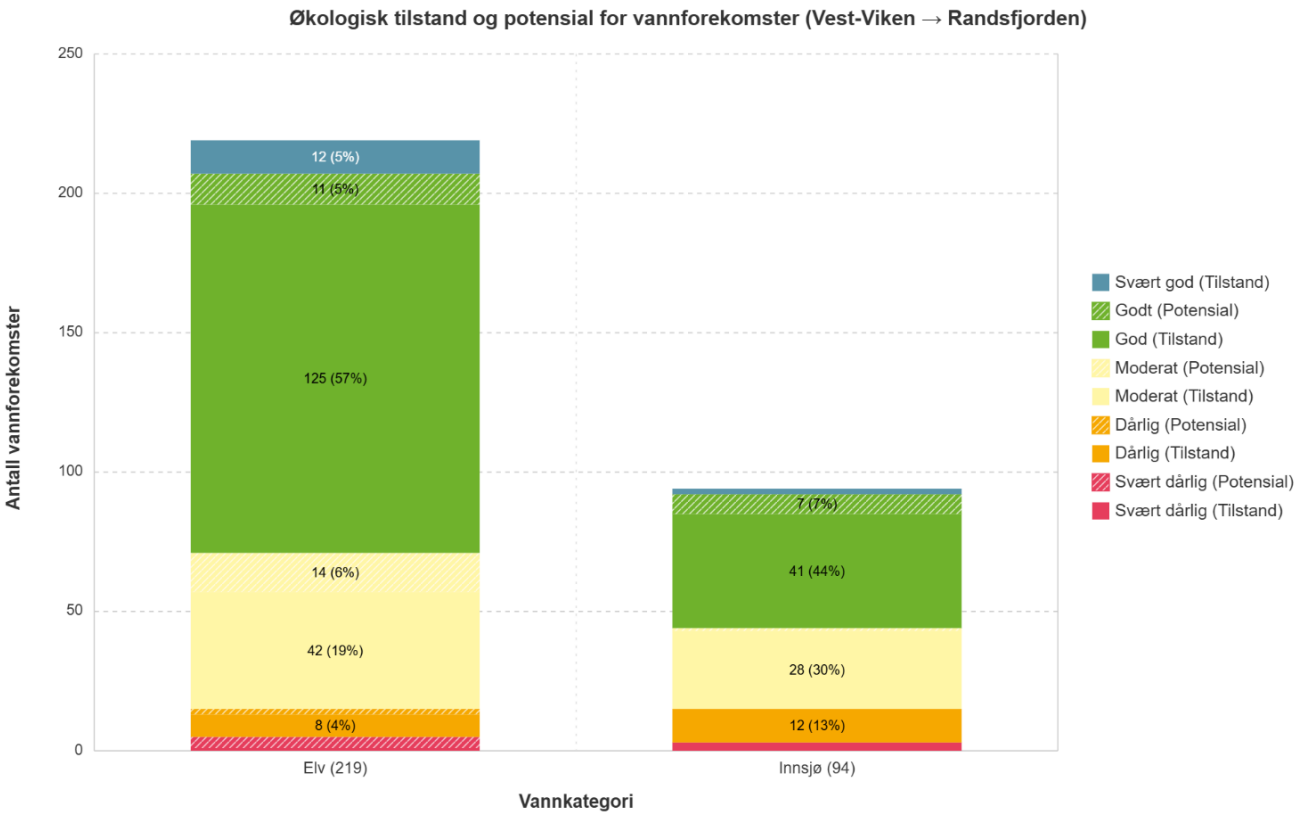
Som nevnt er samarbeidet med Statsforvalter og fylkeskommune godt. Vannområdet har tradisjonelt hatt mer samarbeid og dialog med etatene i Innlandet enn med Statsforvalter ØBOA, Akershus fylkeskommune og vannregionmyndigheten i Buskerud fylkeskommune. Kontakten med vannregionen har imidlertid blitt kraftig forbedret de siste årene og vannområdet får all den hjelp og støtte som er nødvendig fra vannregionen.

Flere av kommunene er bevisste på å få vannmiljøhensyn innarbeidet i relevante kommunale planer, rutiner og arbeidsdokumenter. Vannområdet har ovenfor både kommunepolitikere og –administrasjon lagt vekt på viktigheten av å tenke vannmiljø i forbindelse med alle tiltak som kan tenke seg å påvirke vannforekomster. Det generelle inntrykket er at mange kommuner er godt i gang med tiltaksarbeid innenfor avløp og landbruk, som følge av krav i forurensingslov/- forskrift og diverse forskrifter innenfor landbrukssektoren. Stadig flere av kommunene har også målrettet dette arbeidet slik at områder med størst vannmiljøbehov prioriteres først.

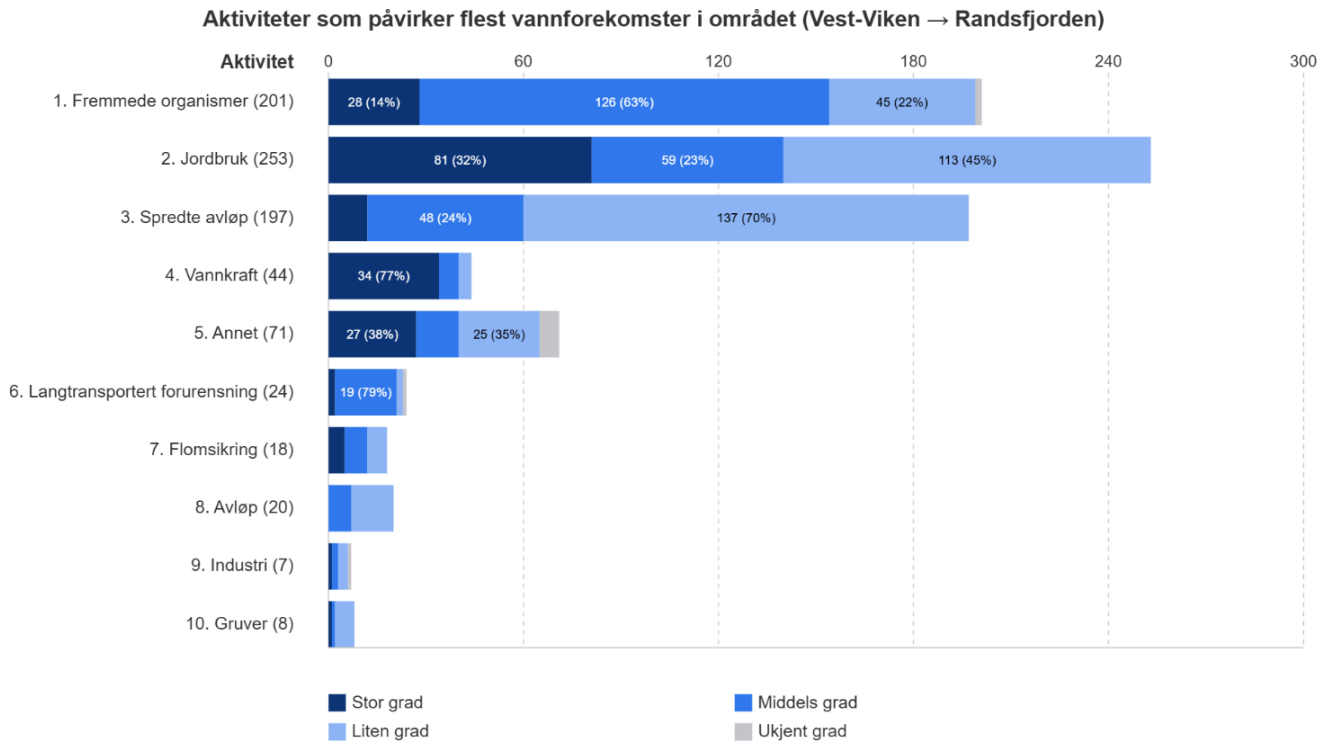
Vannområdeleder har lagt vekt på å tilby bistand og støtte til de kommuner, lag og foreninger som ønsker informasjon og faglige innspill. Flere av kommunene, enkelte grunneierforeninger, fiskeforeninger m.fl. bruker dette tilbudet jevnlig.

6 Status for vannforekomstene og tiltaksarbeidet

Status for vannforekomstene, tiltaksgjennomføring og måloppnåelse rapporteres løpende i Vann-nett. Oppdatert status for miljøtilstand, tiltaksgjennomføring og måloppnåelse kan dermed finnes for hver enkelt vannforekomst. Figur 1 og 2 viser økologisk tilstand eller potensial (sterkt modifiserte vannforekomster) i vannforekomstene og registrerte påvirkninger i vannområdet pr 31.12.2025.



Figur 1. *Økologisk tilstand og potensial i vannforekomster i vannområde Randsfjorden. Hentet fra vann-nett, 31.12.2025.*



***Figur 2**. Påvirkningsfaktorer på vannforekomster i vannområde Randsfjorden. Fremmede arter, landbruksavrenning, spredt avløp og vannkraft er de mest betydningsfulle påvirkningene målt i antall. Svært mange vannforekomster er påvirket av fremmede arter i middels grad, men landbruksavrenning er det som anses å påvirke flest vannforekomster i stor grad. Hentet fra vann-nett, 31.12.2025.*

Vannområde Randsfjorden har med utgangspunkt i lokal tiltaksanalyse og regional vannforvaltningsplan arbeidet med tiltaksgjennomføring i vannområdet. Det har vært og er fortsatt et mål å få gjennomført vannforvaltningsplanene i kommunenes egne planer, det være seg kommuneplaner, kommunedelplaner, temaplaner eller lignende.

Hovedutfordringen knyttet til tiltaksgjennomføring virker å være kapasitet og ressurser hos ansvarlig myndighet. Dette gjelder både kommunene og øvrige sektormyndigheter. I forbindelse med utbedring/prosjektering av spredt avløp rapporterer kommunene om at konsulentkapasitet/prosjekterende også kan være en begrensende faktor. Dette skyldes i stor grad at noen få aktører tar på seg for mange oppdrag, og at tidsfrister derfor overskrides. Innenfor landbrukssektoren er det vår erfaring at frivillige tiltak ikke har gitt tilstrekkelig effekt i de områdene der landbrukspåvirkningen er størst. Det blir derfor spennende å se om innføringen av regionale miljøkrav for Hadelandsområdet fra 2024/2025 vil gi tilstrekkelig bedring.

Vannområdet legger også vekt på å følge opp de tiltak som ikke har en klar ansvarlig sektor/part for gjennomføring. Dette kan eksempelvis være vassdragsrestaurering eller biotoptiltak. I 2025 har vannområdet arbeidet med slike tiltak i Etna, Landåselva, Vigga og Vangselva. Arbeid med de tre førstnevnte vil fortsette i 2026 og videre.

7 Utfordringer og flaskehalser

Økonomien i vannområdet er god, men all finansiering er i dagens situasjon avhengig av årlige vedtak (statlige og fylkeskommunale midler) eller avtaler for avgrensede samarbeidsperioder (kommunale midler). Dette gir en begrenset forutsigbarhet, og noe usikkerhet rundt budsjettering. Vannområde Randsfjorden har imidlertid et bundet fond som sikrer en del aktivitet over en begrenset tidsperiode selv om finansieringen skulle utebli i perioder, men en mer forutsigbar finansiering hadde naturligvis vært ønskelig.

Kommunenes vedtak om vannområdesamarbeid og –finansiering ble forlenget i 2021, og løper nå ut 2027. Dette har gitt forutsigbarhet til å starte noen større prosjekter som forventes å vare over flere år.

Vannområdekoordinator/-leder fikk i 2022 økt stillingsstørrelse fra 50 % til 60 %, og stillingen ble i 2024 økt ytterligere til 100 %. Med tanke på arbeidsomfang og mulige oppgaver og prosjekter er det ingen tvil om at dette er etterlengtet. Fortsatt vil det være slik at ikke alt kan prioriteres, men forutsetningene for å gjøre en grundigere og bedre jobb i oppfølging av kommunene, skolesamarbeid og forbedring av kunnskapsgrunnlaget vil være betydelig forbedret.

Det er ellers verdt å merke seg at det ikke uten videre er en direkte sammenheng mellom en større stillingsressurs og umiddelbar måloppnåelse jfr. regional vannforvaltningsplan og vannforskriften. Forbedret tilstand i våre vannforekomster vil i mange tilfeller først komme etter langvarig og målrettet arbeid. I tillegg er det slik at ressursproblemet ofte også fremstår som stort i de utførende stillingene i kommunene.

Norge har et nasjonalt mål om en betydelig økt naturrestaurering, også knyttet til vassdrag. I vårt område er det flere lokaliteter som er godt egnet for restaurering. Vassdragsrestaurering av større bekke- og elvesystemer er krevende og omfattende prosesser. Kravet til utredninger med tanke på samfunnssikkerhet og flomrisiko er stort, samtidig som modellering av miljøeffekter krever mye kunnskap og digitale verktøy. Restaureringstiltak er derfor svært dyrt og krever nasjonal finansiering. Med dagens statlige tilskuddsordninger er det veldig vanskelig å realisere gode og betydningsfulle restaureringstiltak.

8 Behov i vannområdet framover

Måloppnåelse i vannområde Randsfjorden handler om gjennomføring av tiltak, men også i stor grad om en større bevissthet rundt hvordan man tar hensyn til vannmiljøet ved fremtidig aktivitet.

Det fremstår vanskelig å oppnå vannmiljømålene på Hadeland uten av landbrukssektoren er med på laget. Det er derfor viktig at vannområdet sammen med kommunen når ut til gårdbrukerne med god informasjon om både driftsmetoder og tilstand/verdier i vassdragene. Innføring av regionale miljøkrav på Hadeland i 2024/2025 vil sannsynligvis være et viktig bidrag i arbeidet med å ivareta vannmiljøet, men de kommende årene vil vise om kravene er tilstrekkelige.

Innenfor avløpssektoren foreligger det gode virkemidler i form av lover og forskrifter. Mulighet for finansiering av de kommunale tiltakene er også til stede gjennom gebyr og selvkost. Likevel rapporterer kommunene om manglende ressurser og dårlig fremdrift i arbeidet, særlig i forbindelse med spredt avløp. Manglende politisk vilje til å bemanne slik at det er mulig å gjennomføre gjeldende regelverk virker å være et reelt problem. Samtidig er det også begrenset antall tilgjengelige fagpersoner både for kommunene og den utførende siden.

Aktiv oppslutning og deltakelse fra eierkommunene og sektormyndighetene er viktig for å nå målene. God faglig støtte fra fylkeskommune og statsforvalter er også en nødvendighet for å kunne gjennomføre et fornuftig tiltaksarbeid.

8.1 Økonomiske og personellmessige ressurser

Nedenstående tabell gir en minimumsprognose for årlig drift av vannområdet. Det er lagt til grunn et minimum av aktivitet, samt forutsetningen med 100 % stillingsstørrelse.

Post	**2026**
Stillingsstørrelse (%), vannområdeleder	100
Lønn inkl. sos. utg., vannområdeleder	905 000
Følgekostnader (kontorhold, møter, kurs, reiser m.m)	50 000
Ekstern bistand/konsulenttjenester, annet	46 000
SUM	**1 001 000**

Det arbeides målrettet for at kommunene skal benytte vannområdet mer til rådgivning og koordinering rundt konkrete saker og planer. Sammenlignet med noen år tilbake er det tydelig at kommunene i større og større grad bruker vannområdet som en faglig ressurs og støtte, noe som naturligvis er veldig gledelig å registrere.

8.2 Kompetanse

Skal man nå målet om god tilstand i våre vannforekomster er en avhengig av tilstrekkelig og oppdatert bakgrunnskunnskap, samt god informasjonsflyt og rådgivning. Det er viktig å se på muligheten for bedre erfaringsutveksling mellom vannområdene. Vannområde Randsfjorden samarbeider godt med øvrige vannområder i nærheten. I tillegg har vi prosjektsamarbeid med vannområder fra andre deler av landet.

Fortsatt godt samarbeid med kommunene, Randsfjordforbundet og Statsforvalteren i Innlandet og ØBOA om overvåkingsprogram er viktig for å øke bakgrunnskunnskapen.

Det er viktig at vannområdets daglige leder har tid og anledning til å øke egenkompetansen. I 2025 og årene fremover er vannområdet involvert i flere restaurerings- og formidlingsprosjekter som er faglig svært interessante. Dette bidrar til faglig utvikling, og er veldig viktig i og med at stillingen ikke er en del av et relevant fagmiljø i hverdagen.

8.3 Planer

Det er viktig at vannområder med tilgrensende geografi samarbeider om å gi kommunene et best mulig grunnlag for å forstå og gjennomføre regional vannforvaltningsplan. Målet må være at man på sikt i stadig større grad finner igjen den røde tråden fra regional vannforvaltningsplan i de kommunale planene. Dette skal nås gjennom faglig støtte og informasjon til administrasjon og politikere i kommunene.

En av vannområdets satsingsområder er å forbedre kunnskapsnivået og forståelsen knyttet til vannmiljøverdier og menneskelig påvirkning på tilstand i vassdragene våre. Vi ønsker i løpet av 2026 å videreføre tilbudet vårt om undervisningsopplegg til skolene. Videre er det et mål å nå ut med praktisk kunnskap til de som planlegger og gjennomfører fysiske inngrep i vann og vassdrag. Dette skal vi få til gjennom å utforme kurset «Vett i vassdrag» for prosjektledere, entreprenører og maskinførere.

Årene fremover vil også bli preget av to store vassdragsrestaureringsprosjekter i Etna og Vigga.